

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Республики Ингушетия
Государственное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Средняя общеобразовательная школа №3 с.п. Барсуки им.Б.Х.Зязикова»

РАССМОТРЕНО Руководитель ШМО	СОГЛАСОВАНО Зам. директора по УВР	УТВЕРЖДЕНО Директор
Приказ № от«_____»_____ 2024г	Приказ № от«_____»_____ 2024г	Приказ № от«_____»_____ 2024г
Дакиева З.М.	Талдиева Э.И.	Цечоева М.Б.

**РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
УЧЕБНОГО ПРЕДМЕТА «Ингушская литература»
для обучающихся 3 «Б» класса**

**Классный руководитель:
Тутаева Марем Магомедовна**

Кхетора каяхат (пояснительная записка)

Таханарча школан хъалхашка латт доккхий декхараш. Керттерча даькъе уж да хъалхувш йоагла т1ехье эздел долаш, г1улакхаца, нахаца товш, 1имерза, ший моттиг д1алаца ховш, Даьхе а, къам а, дезал а лоарх1аш, шийна хъалхашка латта декхараш кхетадеш, цу хъаькъахъа къаьхъегаш, дийша, 1илман лардаш 1омаяь, вахаре царех пайда эца ховш хъалхеяр.

Вахар дег1адоагла 1илма, техника, культура дег1адарца. Царга хъежжа хила беза дешархонта тахан беш бола хъехам. Школашка вахарцара бувзам ч1оаг1баро д1адех хъехархонкара дешархой теркам т1абахийта дезар – дукхагла долча даькъе шоашка уйла яйтар, 1илман лардаш тохкаш болх байтар, 1омадаьчох вахаре пайда эца ховргдолаш.

Нынна мотт 1омабар, грамматика хар боккха лоарх1ам болаш да дешархой кхетам дег1абоалабара, х1ана аьлча, мотт 1омабарца кхетаю мета хозал, из б1аьхий хилар, кхыча къамий мотт а дикагла кхетабу бераша, цар культура йовза а новкъостал ду. Дешархонта д1ахъехар хила деза уж кхетаргболаш, ц1енача, аттача меттала, 1омадаьчох ма хулла дукхагла дукхагла пайда эца ииш хургйолаш. Цудухъя нынна мотт хъехачо керттердар хъакъоастадеш, цунна теркам т1абохийташ, грамматически бокъонаш в1аши юсташ бе беза ший болх.

Нынна метта урокаш т1а дешархона г1алг1ай метта грамматически лардаш 1омаю, къамаьл шаьрдара балхаш а ду.

Пхелаг1ча классе доладу грамматически даькъа – морфологи 1омае, из болх д1ахъо ялхлаг1чи ворх1лаг1чи классашка. Из раздел я къамаьла доакъоех кхетам луш, хъалха царех 1омадаьр к1оаргдеш, шердеш. Къамаьла доакъош 1омадеш дешархонта ха деза предложенешта юкъера уж шеко йоацаш белгалдаха.

Дешархой къамаьла культура лакхъяри 1омадаьчун навыкаш дег1айоалаяри хила деза х1ара урока. Из болх д1ахъо тайп-тайпара упражненеш khoачашъярца.

Упражненеша новкъостал ду 1омаяь бокъонаш ч1оаг1ье, орфографически а пунктуационни говзал ч1оаг1ье, грамматически материал дикагла кхетае а, йоазонца цунах пайда эца а.

Говзамеча йоазонех пайда эцаш, дувзаденна къамаьл шаьрдеш дешархой теркам т1абахийта беза хъехархочо сочиненеш, изложенеш язъяра, говзамеча текста тохкам бе 1омабара.

Тайп-тайпарча дошлоргех пайда эца 1омаде деза хъехархочо бераш, шоаш бувцаш бола мотт б1аьхий, ира, говза, хоза бувцаргболаш, къамаьл деча хана а йоазув деш а г1алаташ дергдоацаш. Х1ара уроках, кердачох хоам беш, хъалха 1омадаьр дагалувцийта деза дешархонка, кердачун хъалха 1омадаьчунца бувзам а беш.

Х1ара классе шу д1адолалуш а шу чакхдоалаш а хъалха 1омадаьр кердадаккха деза дешархонца, программаца белгалбалькхা дувзаденна къамаьл шаьрдара болх бизза д1абахъа беза.

Г1алг1ай мотт хъехара г1улакх доагг1ача тайпара хъехархочо д1ахъой, дешархонта шоай нынна мотт безалургба, шоаш 1омабеча кхыча къамий метай бокъонаш йовза атта хургда.

3 классе дешара урока календарни тематически план (68 с.)

Урока тема	Са хъ.	Ха		Ц1.болх		
		лерх1а	йола			
I четверть						
Aхкеи гүйреи						
диев Дж. «Дешархонка»	1					
талиев Хъ-Б. « Цхъоалаг1ча сентябрө».	1					
миев Хъ. «Хъехархө».	1					
инов М. « 1арамхий йтсте».	1					
миев Хъ. «Ахкан бийса», Гагиев Г. «Дог1а халхадувл»,	1					
чинский К. «Малхза з1анарапш».						
сов А. «Хъунаг1а».	1					
мхоеv А. «Гүйра», «Гүйра».	1					
аькхах дола дош».	1					
ассал арахъя дешар. Оакхарех дола фаялгаш.	1					
миев Хъ. «Ялата хам»,	1					
киев С. «Са юрт».	1					
1алам лорадар – Даъхе лораяр да.						
ишвин М. «Дагадоаг1арех», Гагиев Г. «Га д1аег1ай Мусас».	1					
шагульгов 1. «Лийга б1ийг».	1					
иев М-С. «Даъра чов»,	1					
шагульгов 1. «Лом».	1					
ракаев Хъ. «Борзик».	1					
урбеков Б. «Хъазилгаш лувца циск».	1					
шагульгов 1. «Сувсакъ», «Б1арзадахка»	1					
2 четверть						
ассал арахъя дешар «Сагах, цун гоазалах дола фаялгаш».	1					
Берий вахар						
тиева Н. «Берашкы», Солоухин В. «Вай берал».	1					
иев Г. «Эздел».	1					
миев Хъ. «Д1аяха ха», Костоев 1. «Харцой нийсхой».	1					
нтиев А. «Х1ана вар Мурад г1айг1ане».	1					
еналг1улакхаца хъахъокх».	1					
иев Г. «Виза къонах».	1					
ассал арахъя дешар. Сакъердаме муг1араш.	1					
нтиев А. «Дика оамал».	1					
диев С. «Бурдолг».	1					
1а.						

чаков Т. «Бераш 1анна г1аддахад», Осмиев Хь. «Лоа делх»,	1			
инский К. «Биъ дагалоаттам».	1			
ылг. «1ани ахкани хина кьюсам».	1			
шагульгов 1. «Керда шу», Арчаков Т. «1а».	1			

III четверть.

стоев 1. «Берза 1азал».	1			
ылг «Хъуна оакхарий къамальаш», Баратынский «1ан таш».	1			
ассал арахъа дешар. Берех дола дувцараш.	1			

Гулакх, эздел – доттаг1ий ба.

иев Г. «Виза к1ант», Сулаев М. «Ца вовза доттаг1а».	1			
иев Г. «Ахъмади Махъмади», Плиев М.-С. «Нийса язде мавелча».	1			
стоев 1. «Дай хъехамаш», Озиев С. «Нахацара г1улакх».	1			
иев Г. «Мишта яа еза майкх».	1			

Дай меҳка яхъ йола к1антий.

рг1а т1ехъашка хинна т1ом»,	1			
талиев Хь. «1919 шу Экажкъонгий - Юрта».	1			
ассал арахъа дешар. Даыхенах йола байташ.	1			
иков Б. «Дего гешт дергдацар».	1			
диев С. «Кавказа турпал – Тутаева Аьсет».	1			
штта т1ом бора вежараша».	1			
диев С. «Осканов Суламбек – халкъа тешаме во1»,	1			
1авенав тха лоалахо» Арчаков С.	1			

Вай ноаноех лаьца.

льна кулг» шира дувцар, Мякиев А. «Нальна бийса».	1			
---	---	--	--	--

Б1аьсти.

анки В. «Март», «Оалхазараш ц1адаыхкад».	1			
диев С. «Ялат д1аде доладир», Осмиев Хь. «Б1аьсти».	1			
ассал арахъа дешар. Оалхазараш дола фылгаш.	1			
диев Дж. «Балха 1уйре», фылг «Доттаг1ий».	1			
ылг «Беши карти», Осмиев Хь. «Дог1а».	1			

Халкъа багахбувцам.

льсагов А. «Кицаш», «Мишта кхетаду вай кицаш».	1			
овли-довзалеш», «Тхъуж - илли».	1			

IVчетверть

кильгов И. «Бийдолгаш».	1			
ассал арахъа дешар. 1аламах дола дувцараш.	1			
ылг «Къажкъайг».	1			
ылг «Пхъагало парг1атдахъа оакхарий».	1			
ылг «Борзи 1аьхари».	1			
ылг «Газеи цун б1ийгии».	1			
алг «Хъаькъал теннад»	1			
ылг «Са ги боаг1аргба хьо», «Мишта 1ехадаьд цогало харий».	1			
ылг «Борзи, цогали, пхъагали».	1			
ылг «Котам».	1			
ылг «Дог – майра пхъагал».	1			
ылг «Пхъиди дахкеи».	1			

ылг «Борг1али цогали», «Хъунсаг».	1			
ускар ч1оаг1а делахь», «Ц1а дехад».	1			
ом – лом да», «Гий», «Миста бод биача тоалургвар».	1			